

Írta: Bernard Cordier

A pedofília

1. Hol kezdődik a pedofília és hogyan határozható meg?

a.) Orvosi szempontból

A jelenlegi, pusztán orvosi meghatározások megfigyelésen alapulnak, s mint ilyenek, nagyon egyszerűsítettek: csupán egyfajta típusú magatartás vagy cselekvés vizsgálatán alapulnak.

A pedofília–a CIM-ben (a Betegségek Nemzetközi Osztályozása című kiadvány) melyet az OMS (Egészségügyi Világszervezet) égisze alatt adtak ki–a szexuális perverziók fejezetben szerepelt 1965-ben, a nemi elferdülések fejezetében 1975-ben. A 10., egyúttal utolsó, 1993-as osztályozásban (CIM 10.) a pedofília a nemi előnyben részesítések (preferenciák) zavaraként van nyilvántartva.

Szembesítve a normáknak–koronként és társadalmanként viszonylagosan – megfelelő nemi magatartással, az OMS elhagyta az „elferdülés” kifejezést, és – kétségkívül így kívánva enyhíteni a „perverzió” kifejezés erkölcsi elítélésén–semlegesebb elnevezést választott, a „nemi előnyben részesítés zavarai”-t, visszautalva a lelki szenvedés (zavar) és az orientáció (előnyben részesítés) fogalmaira.

A CIM 10-ben a pedofiliát mint egy, a gyermekeket -mégpedig általában a serdületlen vagy a serdülőkor kezdetén lévő gyermekeket–előnyben részesítő nemi zavart határozták meg. Megállapították, hogy e nemi zavar a nők esetében nem volt kimutatható.

Ebbe a kategóriába tartoznak viszont azok a férfiak is, akik–megőrizve a felnőtt férfiak irányába fennálló nemi vonzalmukat – időnként, szokásszerűen (tehát: ismétlődően) a partnerkeresés folyamán ismétlődően előforduló frusztrációjuk (megfosztottság érzésük) okából a gyermekek–mint partnerhelyettesítők – felé fordulnak.

Az Elmezavarok Diagnosztikai és Statisztikai Kézikönyve (DSM. III-R. 1987.) a „Paraphiliák” – Természetellenes dolgokról szóló fejezetében a pedofilt olyan alannak minősíti, aki legalább 6 hónapja van kiszolgáltatva serdületlen gyermekekkel kapcsolatos, nemi cselekvéseket magukba foglaló, nemi izgalmat kiváltó elképzeléseinek, fantáziálásainak.

A pedofil életkorát bíróságilag minimálisan 16 éves korban határozták meg, és a gyermek életkorától számított korkülönbség legalább 5 év.

Egyaránt számításba kell venni tehát a gyermek szexuális érettségét és a korkülönbséget!

A pedofil eljuthat a cselekvésig saját belső ösztönzésének hatására, vagy pedig ezek erősen zavarják meglétükkel.

Midőn a pedofil magatartás körmeghatározására sor kerül, tisztázni kell, hogy ugyanazon nemű, az ellenkező nemű, vagy mindkét nemű gyermek előnyben részesítéséről van-e szó.

A kislányok iránti vonzódás kétszer olyan gyakori, mint a kisfiúk iránti. A pedofil tevékenységét korlátozhatja csak a saját gyermekeire, rokonai, vagy más, közeli szülők gyermekeire, azonban elkövetheti merényleteit a családjától teljesen idegen gyermekek sérelmére is.

Pontosítani kell tehát, hogy a pedofília a vérfertőzésre korlátozódik-e, vagy sem.

A DSM. III. R.-ben azt is leírták, hogy a pedofil cselekedeteket gyakran mentegetik vagy igazolják „nevelési hasznuk”-kal, a gyermeknek okozott nemi élvezettel, illetve a gyermek „szexuálisan kihívó” magatartásával, jellemével.

Van olyan pedofil, aki megfélemlíti a gyermekeket azért, hogy tevékenysége ne derüljön ki.

Mások bonyolult stratégiai műveletekhez folyamodnak a gyermekek megközelítése érdekében, például:

- megnyerik a gyermek édesanyjának bizalmát,
- feleségül vesznek olyan nőt, akinek gyermekéhez vonzódnak
- gyermekeket cserélnek más pedofil személyekkel és
- legritkább esetben, örökbefogadnak fejletlen országból származó gyermeket, vagy elrabolják idegenek gyermekét.

A pedofil magatartás kifejlődésével kapcsolatban a DSM. III. R. leírja, hogy az általában krónikus (visszatérő) főként azon pedofilek esetében, akik a kisfiúkhöz vonzódnak.

A pedofil magatartás megnyilvánulásainak gyakorisága a lelki-társadalmi stressz függvényében változik.

A homoszexuális pedofilok körében kétszer olyan magas a visszaesési arány, mint a heteroszexuális pedofilok között.

A pedofília egyik meghatározása sem számolhat azonban a jelenség összetettségével:

- a pedofiliának saját „alibirendszere” van: a pedofil azt állítja, hogy szereti a gyermeket, csábítja, ajándékokkal halmozza el, és a gyermek látszólag beleegyezik a kapcsolatba, főként, ha éppen a neki hiányzó szülőképet keresi
- a pedofiliának megvannak a maga ürügyei is: a pedofil gyakran foglalkozásszerűen a gyermek „szolgálatában áll”
- a pedofiliának fokozatai vannak: az egyszerű fantáziálástól a sadista gyilkosságig, a simogatástól az érintésig, a felláció, a masturbáció, a nemi szervbe vagy végbélbe való behatolás.

b.) Büntetőjogi szempontból

Az 1994. március 1-jén életbe lépett, új (francia) Büntető Törvénykönyv külön fejezetet szentel a „Szexuális agressziók”-nak, (222-22. cikkelyek) melyeket így határoz meg: „minden szexuális támadás, melyet erőszakkal, kényszerítéssel, fenyegetéssel vagy meglepetésszerűen hajtanak végre.”

Megkülönbözteti a nemi erőszakot (nemi aktus behatolással), melynek büntetési tétele súlyosabb, ha a cselekményt 15 éven aluli sérelmére követik el (222-24. törvénycikk), valamint a többi szexuális agressziót (a régi BTK szerint szemérem elleni erőszakot), melyek büntetési tételei szintén súlyosabbak, ha 15 éven aluli kiskorú sérelmére valósultak meg (222-29. törvénycikk).

Egy másik fejezetben, melynek címe: „Kiskorúak veszélyeztetése” az új BTK büntetni rendeli a felnőtt által 15 éven aluli sérelmére erőszak, kényszerítés, fenyegetés, meglepetés nélkül elkövetett nemi cselekményeket is. (227-25. cikkely)

Kiemeli, hogy a felnőttnek nem lehet 15 éven aluli kiskorúval semmiféle nemi kapcsolata, még akkor sem, ha a kiskorú látszólag beleegyezik.

A törvény által kiszabható büntetés súlyosabb, ha a felnőtt korú elkövető a kiskorú sértett hozzátartozója, vagy felügyeletet gyakorol fölötte. (227-26.)

Ha a kiskorú 15 éven felüli, de még nem nyert – házasságkötés révén – nagykorúságot, a felsorolt-erőszak, kényszer, fenyegetés, meglepetés nélkül elkövetett-szexuális cselekmények csak akkor büntetendők, ha azokat a kiskorú hozzátartozója vagy felügyeletet gyakorló felnőtt követte el (227-27.).

Ugyanebben a fejezetben a BTK büntetni rendeli a kiskorú megrontását, és azt is, ha valaki olyan összejöveteleket szervez, melyek során a nemi kapcsolatokban, magamutogatásokban kiskorú is segédkezik vagy részt vesz.

Büntetni rendeli azt is, aki „terjesztés céljából rögzít, felvesz vagy továbbít kiskorút ábrázoló, pornográf jellegű képet (227-23.), valamint büntetendő, aki erőszakos vagy pornográf jellegű, vagy az emberi méltóságot súlyosan sértő szöveget készít, továbbít, terjeszt, amennyiben ezt a szöveget feltehetően kiskorú is láthatja vagy észreveheti”. (227.24.)

Az első kommentárok hangsúlyozzák, hogy nehéz kimutatni e–kiskorúakat érintő – szexuális jellegű jogsértések elkövetőjénél a szándékosság alkotóelemét, midőn azt állítja, hogy nem tudta a későbbi sértett életkorát, illetve, hogy a sértett egyetértésével történt a dolog.

2. A pedofil személyisége

A pedofil tipikus portréja nem létezik!

Személyisége nem határozható meg a pedofil cselekményekből kiindulva. A pedofil megtalálható mindenfajta környezetben, minden korban, minden foglalkozás körében, mégis, leggyakrabban azokban, amelyek gyermekek nevelésével és szabadidejének eltöltésével vannak kapcsolatban.

A pedofil éppúgy lehet egyedül élő személy, mint családapa. Megkülönböztetjük az ún. exkluzív (kizárólagos) pedofil, akinek csak gyermekekkel van szexuális kapcsolata, és a nem kizárólagos pedofil, aki a felnőttekhez is vonzódik.

A probléma annál is inkább összetett, minthogy a pedofil cselekményeket olyanok is elkövetik, akik csak „latens” (rejtett) pedofilok, maguk sem tudják ezt magukról.

A cselekvésig való eljutás tényezői tehát lehetnek például: részegség, válogatás nélküli nemi kapcsolatok létesítése vagy a gyermek „csábító” magatartása.

Másrészt: léteznek olyan pedofilok is, akik nem jutnak el a pedofil cselekvésig még akkor sem, ha a gyermek iránti nemi vágy hatalmába keríti őket.

Végül: megállapított tény, hogy számos pedofil volt gyermekkorában szexuális visszaélés áldozata.

Az ismétlődésnek ez a jelensége nagyon jól ismert a gyermekekkel való rossz bánásmódok terén.

Amennyiben ezekről az ismétlődő nemi kapcsolatokról van szó, feltételezhető, hogy a nemi élet hasonló kezdete meghatározó lehet a későbbi nemi irányultság (orientáció) szempontjából.

A pedofilek általános csoportosítása a következő:

– Szellemileg tökéletlen és éretlen pedofilok: akik infantilisek, gyermetegek maradtak és bizonyos fokig az áldozataikhoz hasonló életkori sajátosságaik vannak

– Visszafejlődő pedofilok: akik – bár eljutottak addig, hogy felnőttekkel nemi kapcsolatokat létesítsenek – nemi kapcsolataik vagy nem voltak kielégítőek, vagy zátonyra futottak, ezért tehát a gyermekek körében keresnek számukra megfelelőbb, könnyebben elérhető, jobban rendelkezésükre álló partnert

– Perverz pedofilok, akik számára a gyermek nem több, mint tárgy, gyönyörforrás, akiket hangsúlyozottan a gyermek félelme ösztönöz. Ők azok, akik valóságos „forgatókönyvet” készítenek, s akiknek nemi cselekvései gyakran rituálisak (szertartásosak).

Y. Delamare „A pedofiliáról, mint az idő visszaforgatásának eszközéről” című, nemrég megjelent művében a pedofiliát úgy értelmezi, hogy az a gyermekhez való visszafejlődésen, azonosuláson alapul, mely lehetővé teszi a pedofilek számára, hogy gyermekek maradhassanak, ezáltal menekülven a haláltól.

A szerző két tendenciát különböztet meg ebben az azonosulásban:

- létezik a homoszexuális indíttatású pedofil, a felnőtt, aki a gyermeket mint magához hasonló kívánja, mint a spártaiak az antik görög korban
- másfelől olyan felnőtt, aki az ellenkező nemű gyermekhez idomul, s azt „szexuálisan fogyasztva” kíván a gyermekhez hasonlóvá válni. Ez a nagyon érzéki indíttatás nem hagy teret az érzelmeknek. Ez az irányultság azonban nem lehet más, mint menekülés a kislány testének gyors változása láttán, melyben nem kíván részt venni, mert az ilyen pedofil mindenfajta érzelmi elkötelezettséget terrornak (kényszernek) érez.

Idézhetjük az amerikai Knight-féle modellt is, amely 177 pedofil tanulmányozásán alapul.

Knight az alanyokat megkülönbözteti azok gyermekekkel való nemi kapcsolatokon kívüli kapcsolataik gyakorisága szerint is. Így olyan pedofileket is felfedezett, akiknek ál-érzelmi kapcsolatuk van a gyermekekkel, akiket elkényeztetnek, és ezek a kapcsolatok egy idő után szexuális jellegű kapcsolatokká alakulnak. Felsorol „kiemelten érintett” foglalkozásokat, úgymint: tanár, edző, oktató, nevelő, iskola-buszvezető, kerékpárjavító stb.

A pedofília motivációi között megkülönböztet továbbá „személyek közötti” (interszónális) és „önimádó” (nárcisztikus) indítékot is.

Az első esetben a gyermekkel való személyes kapcsolat elsőbbséget élvez (privilegizált), a szexuális kapcsolatok se nem nemi szervi, se nem élvezeti célúak, és az áldozat gyakran rokon gyermek.

A második esetben a pedofil magatartása sokkal én-központúbb (önzőbb), a nemi kapcsolat szervi, a csúcspont elérésére törekvő, és az áldozat az elkövető számára ismeretlen.

3. Terápiás lehetőségek

1992-ben vezércikket írtam a *Gazette Medicale*-ba (1992/2. szám) „Aki egyik nap pedofil, mindig pedofil?” címmel, utalva egy Quebec-i közmondásra, („kutyából nem lesz szalonna” – kb. ez az értelme magyarul. *A ford. megjegyzése*)

Néhányan kritikával illettek, azt hitték, hogy részemről ez defetista (kudarcot beismerő) álláspont.

Szeretném itt pontosítani, hogy ellenkezőleg, ebben a kifejezésben észre kell venni néhány pedofil hosszútávra szóló megbélyegzését, függetlenül a hosszú büntetésektől, melyeket a törvény szab ki rájuk.

Látjuk a bűnismételőket vagy a visszaeséseket néhány hónappal az 5 éven át tartó (törvényben előírt) kezelés megszakítását követően. (A francia jogrendszerben ennyi a kötelező gondozás maximális időtartama.)

Akárhogyan is, el kell ismernünk, hogy a terápiás lehetőségek még eléggé behatároltak.

Midőn a pedofília fogalma az ideg-lélektani zavarok fogalmához kapcsolódik, a pedofília a mélyen elrejtett betegség speciális kezelésének alárendeltje.

Midőn a pedofiliát elkülönítik, kezelését a pedofil személyiség típusának megfelelően kell módosítani.

A terápiás lehetőségek aszerint variálhatók, hogy a tünetet, vagy az elmestruktúrát tervezik-e kezelni.

a.) Strukturális célzatú kezelések:

Ezek esetében főleg elemző indíttatású, egyéni pszichoterápiáról van szó, mely megengedi a konfliktusok együttesének szemügyre vételét, valamint a terapeutával (gyógyító személlyel) való egyedi kapcsolat felhasználását.

A csoportos pszichoterápiák során összegyűjtik a pedofileket, és lehetővé teszik számukra, hogy a résztvevők tapasztalataiban összhangot találjanak.

Nehéz gyógymódról van szó, melyek a terápiás megállapodás felmondásának kockázatával is járnak, az aktusig való eljutás, a súlyos áthárítás, vagy a negatív terápiás reakció (válasz-cselekvés) folytán.

A gyógyítás javallatát az alany szellemi színvonalától, szóbeli megjelenítési képességétől, valamint a kérés komolyságától függően határozzák meg.

b.) Tüneti kezelések:

Tüneti kezelés javasolt, ha fontos a tünetre való gyors reagálás, és a tüneti kezelés a korábbiakhoz kapcsolódik. Magatartás-terápiákról és/vagy gyógyszeres kezelésekről van szó.

– Magatartás terápiák: ezek nem vetik be a játszmába az alany elme- (szellemi)struktúráját, és hasznosítják akár a kölcsönös érzéketlenné tételt, akár az idegenkedést is.

Az első módszer szerint az alanyt relaxáció alatt (ellazult állapotban) aggodást és gátlást kiváltó ingereknek vetik alá. Ezt javasolják például a magamutogató (exhibicionista) pedofil gyógyításához.

Az elidegenítés technikája abban áll, hogy a pedofiliát kínos megpróbáltatásokkal (pl. hányásokkal, elektrosokkal) kapcsolják össze. Ez a technikát azonban csakis a paciens egyetértésével lehet alkalmazni. Az eredmények vitathatóak!

– Gyógyszeres kezelések: a neuroleptikus gyógyszerek és a nyugtatók, melyeket a nemi vágy gátlóinak tartanak, használatosak voltak, azonban éberséget rontó és szedáló (csillapító) hatásuk miatt – melyeknek foglalkozási, társadalmi következmények vannak – általában idő előtt abbahagyták szedésüket.

– Érdekesebbek az úgynevezett anti-androgének, melyek specifikusan fékezik vagy megszüntetik a nemi vágyat és nemi aktivitást, anélkül, hogy az éberség szintjét csökkentenék. Alkalmazásuk azon a megállapított tényen alapul, hogy a plazmatikus tesztoszteron egy bizonyos élettani mennyisége szükséges feltétel a férfi nemi vágyának megnyilvánulásához még akkor is, ha ez nem elegendő feltétel.

Miután ösztrogéneket vagy nem megfelelő anti-androgéneket alkalmaztak, ma az Acetát-cyproteron (Androcur) az a szer, mely iránt külföldön az érdeklődés a legnagyobb, hatásainak teljes visszafordíthatósága, továbbá nem állandó másodlagos (mellék) hatásainak (pl. súlygyarapodás, másodlagos női nemi jelleg kialakulása; mellék megnagyobbodása férfiaknál) diszkréciója okából.

Az LH-RH-agonisták, amelyek hatásosabbak és könnyebben ellenőrizhetőek lennének, éppen kipróbálás alatt vannak.

Az anti-androgének használata a „szexuális előnyben részesítés zavarai”-ban szenvedők számára Franciaországban orvosi-etikai problémákat vet föl, néha túlzó reakciókat idéz elő (pl. az említett vezércikk) és a pedofil valamint egy – e téren specialista–orvos különleges, magánjellelű gondozási szerződésén kívül nem vehető igénybe.

Az előírások betartása mellett azonban az anti-androgének figyelemre méltó tüneti kezelésnek bizonyulnak azok számára, akik félnek az aktusig való eljutástól, és nemi vágyuk gátlása érdekében gyors, visszafordítható beavatkozást kérnek.

(Fordította: Balogh Anikó)